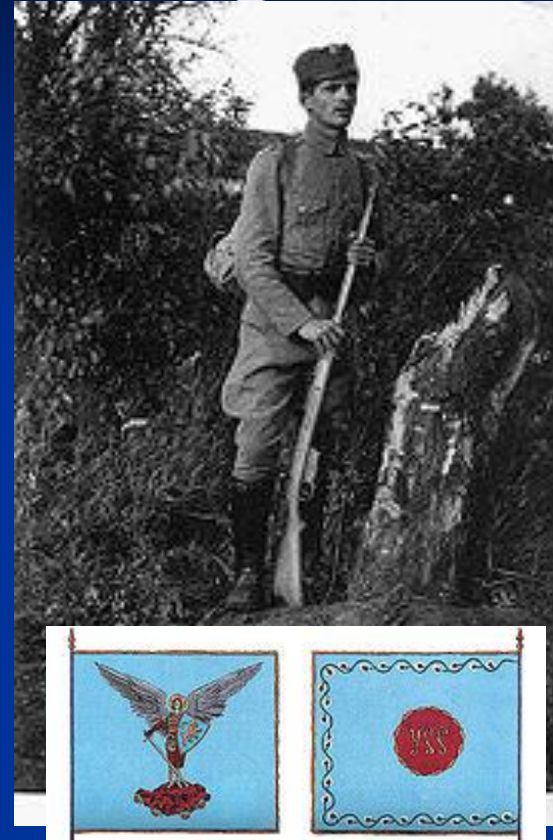

Літопис Національно-
визвольних змагань українського
народу ХХ століття

Українські січові стрільці

- **Українські січові стрільці (УСС, усуси)** — єдина українська національна військова формація в складі австро-угорської — єдина українська національна військова формація в складі австро-угорської армії, сформована з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради — єдина українська національна військова формація в складі австро-угорської армії, сформована з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради 6 серпня — єдина українська національна військова формація в складі австро-угорської армії, сформована з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради 6 серпня 1914 і стояли під проводом Української Бойової Управи (УБУ).
- Українські Січові Стрільці були першими українськими частинами на бойовищах Східної Європи після Полтави 1709. Українські Січові Стрільці були першими українськими частинами на бойовищах Східної Європи після Полтави 1709, вони мали велике значення для відновлення військових традицій, для зростання українського патріотизму, створення військового словництва, термінології, військового фольклору, пісні й музики (оркестра УСС), для устійнення форми українського однострою (мазепинка). Пам'ять про УСС і досі жива в українському народі, як с

Історія ЗУНР

- **Західноукраїнська Народна Республіка** (скорочено — **ЗУНР**; до 13 листопада; до 13 листопада 1918 року — **Українська Держава**) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду Австро-Угорщини) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду Австро-Угорщини. Проголошена 19 жовтня) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду Австро-Угорщини. Проголошена 19 жовтня 1918) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду Австро-Угорщини. Проголошена 19 жовтня 1918 року у Львові) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду Австро-Угорщини. Проголошена 19 жовтня 1918 року у Львові. 1 листопада) — короткочасна держава, створена у Східній Галичині після Першої світової війни в результаті розпаду Австро-Угорщини. Проголошена 19 жовтня 1918 року у Львові. 1

Листопадовий чин

Листопадовий чин

- В ніч з **31 жовтня** В ніч з 31 жовтня на **1 листопада** В ніч з 31 жовтня на 1 листопада **1918** В ніч з 31 жовтня на 1 листопада 1918 р. стрілецькі частини, очолювані сотником **Дмитром Вітовським**, зайняли всі найважливіші урядові установи у місті.
- **9 листопада** 9 листопада **1918** 9 листопада 1918 р. УНРада утворила свій тимчасовий виконавчий орган, якого **13 листопада** 9 листопада 1918 р. УНРада утворила свій тимчасовий виконавчий орган, якого 13 листопада **1918** 9 листопада 1918 р. УНРада утворила свій тимчасовий виконавчий орган, якого 13 листопада 1918 р. було перетворено на уряд — **Державний Секретаріат ЗУНР-ЗОУНР**.
- **13 листопада** 13 листопада **1918** 13 листопада 1918 р. було затверджено Конституційні основи новоствореної держави — «Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії», згідно з яким вона отримала назву «Західно-Українська Народна Республіка». Закон визначав територію ЗУНР, яка включала українські етнічні землі і охоплювала **Галичину** 13 листопада 1918 р. було затверджено Конституційні основи новоствореної держави — «Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії», згідно з яким вона отримала назву «Західно-Українська Народна Республіка». Закон визначав територію ЗУНР, яка включала українські етнічні землі і охоплювала Галичину, **Буковину** 13 листопада 1918 р. було затверджено Конституційні основи новоствореної держави — «Тимчасовий основний закон про державну самостійність

Українська революція 1917-1921 років (Визвольні змагання 1917—1921 років)

- черга подій, метою яких було політичне самовизначення українського народу у формі поновлення та захисту державності. Після кількох років тяжкої боротьби на декількох фронтах одноразово незалежна Україна зазнала поразки й у кінцевому рахунку українські землі залишилися поділеними між СРСР, Польщею, Румунією та Чехословаччиною

Військовий однострій УНР

Керівники та провідні учасники революції

- Грушевський Михайло Сергійович (29.09.1866-25.11.1934), історик, громадський і державний діяч; голова Центральної Ради (1917-1918), академік ВУАН та АН СРСР. З повернення в УРСР (1924) до смерті перебував під наглядом ГПУ.
- Петлюра Симон Васильович (10(23).5.1879 - 25.5.1926, громадсько-політичний і державний діяч, публіцист; Голова Директорії УНР і Головний отаман (1918 - 1920). Застрілений у Парижі агентом ГПУ.
- Голубович Всеволод Олександрович (1885-16.05.1939), громадський і політичний діяч, голова Ради народних міністрів УНР (1918). Заарештований у серпні 1920 р.
- Міхновський Микола Іванович (1873 - 03.03, за ін. відомостями - 03.05.1924), громадський і політичний діяч, публіцист, один із основоположників новітнього українського самостійництва. Заарештований більшовиками у 1920 року, згодом виїхав на Кубань. 1924 року повернувся до Києва, де й загинув за не зовсім з'ясованих обставин.
- Тютюнник Юрко (20.05.1891 - 1929), генерал-хорунжий Армії УНР, керівник Зимового походу 1921 р. 1922 р. повернувся в УСРР; навесні 1929 року заарештований і висланий до Москви, де розстріляний без суду наказом голови ОГПУ В. Менжинського.
- Коновалець Євген Олексійович (14.06.1891 - 23.05.1938), військовий, політичний та державний діяч, командир Українських Січових стрільців, організатор і перший керівник ОУН.
- Остапенко Сергій Степанович, вчений-економіст, політичний та державний діяч, Голова Ради міністрів УНР у 1919 р. Заарештований і розстріляний 1937 р.
- Чехівський Володимир Мусійович (19.07.1876 - 03.11.1937), громадсько-політичний діяч, вчений, Голова Ради народних міністрів УНР (1918-1919). 29 липня 1929 р. заарештований у справі "Союзу визволення України". 19 квітня 1930 р. засуджений на смерть, згодом вирок відмінено на 10 років ув'язнення на Соловках. У 1936 р. термін ув'язнення подовжили ще на 20 років і заслали у табори без права листування. 3 листопада 1937 р. розстріляний за вироком трійки УНКВС Ленінградської області.
- Єфремов Сергій Олександрович (1876-1939), публіцист, літературознавець, критик, громадсько-політичний діяч. Академік (з 1919) і віце-президент ВУАН (з 1922). Незаконно репресований 1930 року в результаті сфабрикованого процесу над так званим "Союзом визволення України". Реабілітований 1989 року.

Сторінки української слави

- Битва під Крутами
- Чортківський наступ 1919
- Музей радянської окупації
- Указ Президента України № 297/2007 «Про заходи з відзначення 90-річчя подій Української революції 1917 — 1921 років та вшанування пам'яті її учасників»

Українська Народна Республіка (УНР) (у той час — Українська Народна Республіка, до Акту Злуки — Наддніпрянська Українська Народна Республіка, Наддніпрянська Велика Україна) - назва української держави (1917 — 1920 рр.).

Період Центральної Ради (07.11.1917 — 29.04.1918)

- 20.11.1917 — проголошено створення УНР як широкої національної автономії при збереженні федеративного зв'язку з Росією у 3 Універсалі 20.11.1917 — проголошено створення УНР як широкої національної автономії при збереженні федеративного зв'язку з Росією у 3 Універсалі Української Центральної Ради 20.11.1917 — проголошено створення УНР як широкої національної автономії при збереженні федеративного зв'язку з Росією у 3 Універсалі Української Центральної Ради (вищий законодавчий орган на українських землях колишньої Російської Імперії) .
- 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів у Петрограді 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів у Петрограді - першого легітимного законодавчого органу Росії після зречення Миколи Другого 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів у Петрограді - першого легітимного законодавчого органу Росії після зречення Миколи Другого. У той же час розпочинається агресія військ Радянської Росії на чолі з есером Муравйовим 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів у Петрограді - першого легітимного законодавчого органу Росії після зречення Миколи Другого. У той же час розпочинається агресія військ Радянської Росії на чолі з есером Муравйовим. Вторгнення на українські землі сталося на заклик малочисельної більшовиської фракції Української Центральної Ради 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів у Петрограді - першого легітимного законодавчого органу Росії після зречення Миколи Другого. У той же час розпочинається агресія військ Радянської Росії на чолі з есером Муравйовим. Вторгнення на українські землі сталося на заклик малочисельної більшовиської фракції Української Центральної Ради, що в грудні 1917 скликали Всеукраїнський з'їзд рад у Харкові 22.01.1918 — проголошено самостійність УНР у 4 Універсалі Української Центральної Ради. Це сталося після розгону більшовиками Установчих зборів у Петрограді - першого легітимного законодавчого органу Росії після зречення Миколи Другого. У той же час розпочинається агресія військ Радянської Росії на чолі з есером Муравйовим. Вторгнення на українські землі сталося на заклик малочисельної більшовиської фракції Української Центральної Ради, що в грудні 1917 скликали Всеукраїнський з'їзд рад у Харкові. Цей так званий з'їзд було скликано після провалу більшовицьких планів щодо керування Всеукраїнським з'їздом рад, що тоді ж таки проходив у Києві. Харківський з'їзд оголосив пролетарську Українську Народну Республіку Советів.
- 09.02.1918 — Українська Центральна Рада 09.02.1918 — Українська Центральна Рада підписала Берестейський договір 09.02.1918 — Українська Центральна Рада підписала Берестейський договір, яким Україну як незалежну

березня Карпатська Україна 15 березня 1939

- 12 лютого 12 лютого 1939 12 лютого 1939 р. відбулись вибори до Сейму Карпатської України, на яких абсолютну більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 р. Сейм (голова А. Штефан) проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України (Конституційний закон ч.1 більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 р. Сейм (голова А. Штефан) проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України (Конституційний закон ч.1), визначила назву держави (Карпатська Україна), державний устрій (президентська республіка), державну мову більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 р. Сейм (голова А. Штефан) проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України (Конституційний закон ч.1), визначила назву держави (Карпатська Україна), державний устрій (президентська республіка), державну мову (українська). Державним прапором та гімном більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 р. Сейм (голова А. Штефан) проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України (Конституційний закон ч.1), визначила назву держави (Карпатська Україна), державний устрій (президентська республіка), державну мову (українська). Державним прапором та гімном республіки були визнані синьо-жовтий стяг і український національний гімн «Ще не вмерла Україна». Герб більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського Національного Об'єднання. 15 березня 1939 р. Сейм (голова А. Штефан) проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України (Конституційний закон ч.1), визначила назву держави (Карпатська Україна), державний устрій (президентська республіка), державну мову (українська). Державним прапором та гімном республіки були визнані синьо-жовтий стяг і український національний гімн «Ще не вмерла Україна». Герб - червоний ведмідь на лівому срібному півполі й чотири сині та три золоті смуги у правому півполі та тризуб більшість голосів виборців (близько 94 %) здобули кандидати Українського

Карпатська Русь

- Для захисту державної незалежності і боротьби з угорськими терористичними формуваннями було створено збройні сили Карпатської України — Організацію Оборони «Карпатська Січ» Для захисту державної незалежності і боротьби з угорськими терористичними формуваннями було створено збройні сили Карпатської України — Організацію Оборони «Карпатська Січ», велику допомогу в створенні якої надала Організація Українських Націоналістів Для захисту державної незалежності і боротьби з угорськими терористичними формуваннями було створено збройні сили

Грошові знаки УНР

УПА

- **Українська повстанча (повстанська) армія (УПА)** — підпільна збройно-політична формація, створена на Заході України) — підпільна збройно-політична формація, створена на Заході України у червні 1941) — підпільна збройно-політична формація, створена на Заході України у червні 1941 року представниками Уряду Української Народної Республіки в екзилі) — підпільна збройно-політична формація, створена на Заході України у червні 1941 року представниками Уряду Української Народної Республіки в екзилі; у жовтні 1942) — підпільна збройно-політична

Карта діяльності УПА

Історія УПА

- Перші загони під назвою УПА—«Поліська Січ» Перші загони під назвою УПА—«Поліська Січ» створив з вибухом Другої світової війни Перші загони під назвою УПА—«Поліська Січ» створив з вибухом Другої світової війни отаман Тарас Бульба-Боровець Перші загони під назвою УПА—«Поліська Січ» створив з вибухом Другої світової війни отаман Тарас Бульба-Боровець в районі поліського села Олевського Перші загони під назвою УПА—«Поліська Січ» створив з вибухом Другої світової війни отаман Тарас Бульба-Боровець в районі поліського села Олевського для боротьби з більшовиками, які декілька років раніш, разом з німцями, окупували Польщу. Ці загони діяли незалежно від німців проти решток розбитих радянських військ. Із кінцем 1941 року німці

Історія УПА

- З осенню 1942 року почали паралельно створюватися збройні загони ОУН на Поліссі. З осенню 1942 року почали паралельно створюватися збройні загони ОУН на Поліссі й Волині. З осенню 1942 року почали паралельно створюватися збройні загони ОУН на Поліссі й Волині, очолені Степаном Бандерою. З осенню 1942 року почали паралельно створюватися збройні загони ОУН на Поліссі й Волині, очолені Степаном Бандерою, що й також прийняли назву УПА. Ці загони 18 серпня 1943 року почали паралельно створюватися збройні загони ОУН на Поліссі й Волині, очолені Степаном Бандерою, що й також прийняли назву УПА. Ці загони 18 серпня 1943 року почали паралельно створюватися збройні загони ОУН на Поліссі й Волині, очолені Степаном Бандерою, що й також прийняли назву УПА. Ці загони 18 серпня 1943 роззброїли УПА—"Поліська Січ" Тараса Бульби: деякі члени останньої увійшли до нової УПА, яка, спираючися на мережу ОУН на північно-західних українських землях.

Колківська повстанська республіка

- Унікальним явищем в історії національно-визвольної боротьби була Колківська Повстанська Республіка, створена весною 1943 року на Волині з центром в містечку Колки, що неподалік від м. Луцька. Формування Колківської держави почалося у березні 1943 року. Повстанський загін командира «Олега» (Миколи Ковтунюка) вигнав із м. Колки і навколишніх сіл німців та поліцаїв. Інші повстанські відділи ОУН-УПА звільнили від фашистів та більшовицьких партизанів населені пункти Маневицького, Цуманського, Рожищенського, Ківерцівського, Степанського районів Волинської області. Утворився острівець вільної, незалежної Української держави, яка проіснувала до листопада 1943 року. Народ з любов'ю назвав її Колківською Повстанською Республікою.

Колківська повстанська республіка

- Колківська республіка — повстанська республіка, що утворилася у квітні 1943 — повстанська республіка, що утворилася у квітні 1943 на звільненій загонами УПА від нацистів території на приблизно 2,5 тисячах квадратних кілометрів. Республіка проіснувала до 4 листопада, коли за допомогою регулярних фронтових частин (артилерії, танків та авіації) Колківську республіку було знищено гітлерівською армією

Українські історики написали чимало книг про визвольний рух, в тому числі і про бій під Гурбами. У [2002](#) Українські історики написали чимало книг про визвольний рух, в тому числі і про бій під Гурбами. У 2002 році у [Львові](#) було презентовано документальну книгу молодих істориків Ігора Марчука та Олега Тищенка «Гурби: квітень 1944-го».

Дослідження проведено за підтримки [Молодіжного націоналістичного конгресу](#)

